

**ODDELEK ZA BIBLIOTEKARSTVO,
INFORMACIJSKO ZNANOST IN KNJIGARSTVO**

PODIPLOMSKI ŠTUDIJ:
BIBLIOTEKARSTVO

junij 2006

Spoštovane študentke in študenti!

Študij **bibliotekarstva** je eden izmed podiplomskih študijev na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani.

Poleg njega lahko v študijskem letu 2006/2007 izbirate še med naslednjimi podiplomskimi študiji:

- Magistrski in doktorski študiji:
  - filozofija
  - sociologija kulture
  - socialna antropologija
  - pedagogika
  - psihologija
  - zgodovina
  - umetnostna zgodovina
  - arheologija
  - etnologija in kulturna antropologija
  - geografija
  - slovanski jeziki in književnosti (slavistika / slovenistika)
  - romanski jeziki in književnosti (italijanistika / francistika / hispanistika)
  - germanski jeziki in književnosti (anglistika / nemcistika)
  - klasična filologija (grecistika / latinistika)
  - primerjalna književnost in literarna teorija
  - muzikologija
  - splošno jezikoslovje
  - primerjalno jezikoslovje
  - **bibliotekarstvo**
  - ameriške študije

- Specialistični študij:
  - konferenčno tolmačenje

- Doktorski študij – 3. stopnja (nov program!!!)
  - prevodoslovje

Magistrski študij traja dve leti, veljavnost individualnega študijskega programa pa je pet let. Doktorski študij traja do štiri leta, veljavnost doktorske teme je štiri leta.

Želimo vam prijeten in uspešen študij!

KAZALO:

I. SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU	6
1. Naslov in vrsta programa s smermi in usmeritvami	6
2. Temeljni cilji programa	6
3. Trajanje programa	6
4. Povezanost z drugimi programi	7
5. Način vključevanja v kreditni sistem študija	7
6. Način vključevanja programa v mednarodno sodelovanje oz. v skupni evropski visokošolski prostor	7
7. Način samoevalviranja programa	7
8. Raziskovalne oz. strokovne podlage za izvedbo programa	7
9. Kadrovske zahteve za izvedbo programa in predvideni nosilci	8
10. Materialni pogoji za izvedbo programa	9
11. Viri financiranja	9
12. Predviden obseg vpisa v program	9
13. Možnosti zaposlitve diplomantov	9
14. Sestavljenci programa	9
II. PODATKI O PREDMETNIKU	11
1. Število in navedba predmetov	11
2. Letno in celotno število ur programa, kreditno ovrednotenje vseh elementov programa, vrsta predmetov glede na njihovo vključenost v strukturo programa	15
3. Razmerje predavanj, seminarjev in vaj ter drugih oblik študija	15
4. Delež prakse v programu, način njene izvedbe ter njeno kreditno ovrednotenje	15
III. OKVIRNI UČNI NAČRTI PREDMETOV	16
1. Ime predmeta, urni obseg ter kreditno ovrednotenje, kot sta določena v predmetniku; temeljni študijski viri	16
1.1. Razvoj bibliotekarstva in informacijske znanosti	16
1.2. Raziskovalne metode v bibliotekarstvu in informacijski znanosti	17
1.3. Organizacija informacij	18
1.4. Knjižnični management	19
1.5. Knjižnični informacijski sistemi	20
1.6. Teorija vsebinske obdelave informacij	21
1.7. Sistematika in vrednotenje knjižničarstva	22
1.8. Teorija katalogizacije knjižničnega gradiva	22
1.9. Sodobne mednarodne tendence v razvoju bibliotekarstva in knjižničarstva	23
1.10. Študij uporabnikov	24
1.11. Učenje kot kontinuiran proces razvoja posameznika	25
1.12. Knjižnični marketing	26
1.13. Zaščita in konserviranje knjižničnega in arhivskega gradiva	27
1.14. Družbeni vidiki informacijske dejavnosti	28

<i>1.15. Teorija informacijskih virov in storitev</i>	29
<i>1.16. Teorija informacije</i>	29
<i>1.17. Podatkovne strukture, algoritmi in osnove programiranja</i>	30
<i>1.18. Načrtovanje podatkovnih zbirk</i>	31
<i>1.19. Vizualne informacije v digitalnih knjižnicah</i>	32
<i>1.20. Sistemi za poizvedovanje</i>	33
<i>1.21. Digitalna knjižnica</i>	34
<i>1.22. Sodobne tendence razvoja založništva in knjigotrštva v svetu</i>	35
<i>1.23. Avtorsko pravo kot osnova sodobnemu trgovanju z intelektualno lastnino</i>	36
<i>1.24. Metode trženja v založništvu in knjigotrštvu</i>	37
<i>1.25. Sodobne tehnologije in njihov vpliv na založništvo</i>	38
<i>1.26. Elektronsko založništvo</i>	39
IV. POGOJI ZA VPIS	40
V. POGOJI ZA NAPREDOVANJE PO PROGRAMU OZ. PREHODE MED PROGRAMI IN MERILIH O PREHODIH	40
VI. NAČINI IN OBLIKE IZVAJANJA ŠTUDIJA	41
VII. POGOJI ZA DOKONČANJE ŠTUDIJA	42
VIII. STROKOVNI OZ. ZNANSTVENI NASLOV PO KONČANEM ŠTUDIJU	42

I. SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

1. NASLOV IN VRSTA PROGRAMA S SMERMI IN USMERITVAMI

Podiplomski študij bibliotekarstva.

SMERI (Z USMERITVAMI):

- A- bibliotekarstvo
- B - informacijska znanost
- C - knjigarstvo

2. TEMELJNI CILJI PROGRAMA

- poglobljanje teorije in metodologije bibliotekarstva in sorodnih ved
- usposabljanje za najzahtevnejša strokovna, raziskovalna, znanstvena in razvojna dela na področju bibliotekarskih, informacijskih, dokumentacijskih in knjigarskih ved.

Podiplomski magistrski študij bibliotekarstva usposablja kandidate za najzahtevnejša strokovna, raziskovalna, znanstvena in razvojna dela na navedenih področjih. Ta dela opravljajo kot vodilni delavci, raziskovalci in svetovalci v narodni knjižnici in v univerzitetnih knjižnicah, v večjih visokošolskih in specialnih knjižnicah, v osrednjih knjižnicah, v razvitih informacijskih službah in specializiranih informacijskih centrih, v založniški dejavnosti in v raziskovalnih inštitutih ter kot učitelji, predavatelji, raziskovalci in sodelavci v visokoškolskem študiju na navedenih strokovnih področjih. Pri tem je potrebna široka razgledanost in poglobljenost v sodobno strokovno problematiko, kakor se pojavlja in razvija doma in zlasti v razvitih družbenih okoljih po svetu, ter sposobnost za njeno analiziranje, ustrezno strokovno razreševanje in za razvijanje novih teoretičnih in funkcionalnih rešitev. Vse navedene vede (bibliotekarske, informacijske, knjigarske) so notranje močno strukturirane ter dejavnostno vključene v razna družbena okolja (raziskovalno delo, izobraževanje, informiranje, gospodarstvo, kultura) in v različna strokovna področja (humanistične, družbene, naravoslovne in tehniške vede), zato je nujna specializiranost na njihovih strokovnih področjih in mora biti študijski program izrazito interdisciplinarno oblikovan.

3. TRAJANJE PROGRAMA

Za pridobitev magisterija traja študij dve leti (štiri semestre).
Za pridobitev doktorata znanosti do štiri leta. Doktorski študij se bo izvajal individualno.

4. POVEZANOST Z DRUGIMI PROGRAMI

Program magistrskega študija je neposredna nadgradnja dodiplomskega študija bibliotekarstva, posredno pa lahko magistrski študij nadgrajuje tudi dodiplomski študij sorodnih disciplin. Povezuje se zlasti s sociologijo kulture, z umetnostno zgodovino, sociologijo, informatiko ter z vsemi tistimi programi, kjer je možen dvopredmetni študij na dodiplomski stopnji.

5. NAČIN VKLJUČEVANJA V KREDITNI SISTEM ŠTUDIJA

Študent magistrskega študija bibliotekarstva doseže zadostno število kreditov z ustreznim izborom predmetov:

- štiri temeljni predmeti po posameznih usmeritvah
- en predmet mora študent izbrati med izbirnimi predmeti iz predmetnika za podiplomski študij
- en predmet je zunajoddelčni

6. NAČIN VKLJUČEVANJA PROGRAMA V MEDNARODNO SODELOVANJE OZ. V SKUPNI EVROPSKI VISOKOŠOLSKI PROSTOR

Program podiplomskega študija bibliotekarstva predvideva možnost sodelovanja s sorodnimi oddelki tujih univerz na področju izmenjave virov, somentorstva, možnost vključevanja profesorjev drugih univerz pri izvajanju specialnih predmetov.

7. NAČIN SAMOEVALVIRANJA PROGRAMA

Oddelek bo ocenjeval izvajanje podiplomskega študija s stalnim spremljanjem uspešnosti študija kandidatov. Pri tem bo upošteval predloge kandidatov glede vsebin predmetov in glede pedagoških in raziskovalnih metod pri izvajanju programa.

8. RAZISKOVALNE OZ. STROKOVNE PODLAGE ZA IZVEDBO PROGRAMA *(reference visokošolskega zavoda in nosilcev programa)*

Oddelek za bibliotekarstvo organizira podiplomski študij na usmeritvah, kjer lahko s sedanjimi kadri zagotovi razvoj in izvajanje raziskovalnega dela. Razpolaga tudi s potrebno informacijsko opremo za elektronsko obdelavo podatkov in za elektronsko komunikacijo. Izredno bogatega knjižnega fonda se Oddelek poslužuje v INDOK službi Razvojnega centra v NUK in v lastni knjižnici.

Pri pripravi programa samostojnega študija smo upoštevali tendence, ki se kažejo pri bibliotekarskih univerzitetnih šolah v tujini in sicer tako v najrazvitejših državah (ZDA, Anglija, Nemčija), kot v manjših državah, ki so nam primerljivejše (Danska), v bivših vzhodnih državah (Poljska, Bolgarija) in v Hrvaški, kjer se je doslej šolalo nekaj naših bibliotekarjev. Na osnovi študija teh programov smo naš podiplomski program študija bibliotekarstva prilagodili potrebam po kadrih in stanju v naših knjižnicah. Tako bodo magistri študija bibliotekarstva dobili solidno znanje, ki jim bo omogočalo nadaljnje teoretično, raziskovalno in praktično delo. Hkrati pa bodo pridobili tudi poglobljeno znanje iz najnovejšega razvoja stroke v svetu, ki jim bo omogočilo vključevanje in delo na posodobitvah v knjižničnoinformacijskem sistemu RS. Usposobili se bodo tudi za teoretično in aplikativno raziskovalno delo na bibliotekarskem, informacijskem in knjigarskem področju.

Posebej omenjamo tudi področje knjigarstva, kjer bodo študentje nadgradili znanje, ki so si ga pridobili na dodiplomskem študiju o celotnem procesu nastanka knjige v založbi, kot tudi o mednarodnih razsežnostih založništva in knjige, o avtorsko-pravni zakonodaji, ki posega na področje knjige in o prodaji knjige. Tako bodo podiplomci dobili dodatne možnosti zaposlitve v založništvu ali samostojnem podjetništvu.

9. KADROVSKE ZAHTEVE ZA IZVEDBO PROGRAMA IN PREDVIDENI NOSILCI

Nosilci in izvajalci posameznih predmetov ter tudi mentorji na podiplomskem študiju bodo redno in pogodbeno zaposleni habilitirani učitelji na Filozofski fakulteti. Na podiplomskem študiju bodo sodelovali:

doc.dr. Jože Urbanija
izr. prof. dr. Jasna Maver
izr. prof. dr. Miha Kovač
izr. prof. dr. Vlasta Zabukovec
izr. prof. dr. Alenka Šauperl
izr. prof. dr. Maja Žumer
redni prof. v p. dr. Martin Žnideršič
redni prof. v p. dr. Branko Berčič
izr. prof. dr. Primož Južnič
doc. dr. Silva Novljan
red. prof. v p. dr. Gregor Kocijan
red. prof. v p. dr. Jože Spanring
red. prof. dr. France M. Dolinar
doc. dr. Irena Sapač
doc. dr. Melita Ambrožič
doc. dr. Jedrt Vodopivec

Pri izvajanju programa bodo sodelovali tudi tuji univerzitetni profesorji in univerzitetni profesorji sorodnih strok glede na smer in problematiko študija ter glede na teme magistrskih del.

10. MATERIALNI POGOJI ZA IZVEDBO PROGRAMA

Vsi potrebni materialni pogoji za izvedbo programa so zagotovljeni na Filozofski fakulteti in na Enoti za razvoj knjižničarstva pri NUK (knjižnica).

Študij se bo izvajal v prostorih Oddelka za bibliotekarstvo v obliki predavanj in seminarjev. Potrebno bo nabaviti več ustrezne strokovne in znanstvene literature.

11. VIRI FINANCIRANJA

Podiplomski študijski program se financira iz šolnine, določene na podlagi pravilnika o šolninah in drugih prispevkih v visokem šolstvu ter iz finančnih prispevkov Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo.

12. PREDVIDEN OBSEG VPISA V PROGRAM

Predvideno število slušateljev na magistrskem študiju bibliotekarstva je 15 (predvidoma 5 na vsako smer).

13. MOŽNOSTI ZAPOSLOTITVE DIPLOMANTOV

Podiplomsko izobrazbo so si slovenski bibliotekarji do uvedbe podiplomskega študija na Oddelku za bibliotekarstvo pridobili na tujih univerzah. Na vodilnih mestih v knjižnicah, informacijskih centrih in v knjigarstvu so danes potrebni kadri s podiplomsko strokovno izobrazbo. Večina dosedanjih interesentov je že zaposlenih in potrebuje poglobljeno izobrazbo za uspešno izvajanje vedno bolj zahtevnih nalog v knjižničnoinformacijski dejavnosti. Prepričani smo, da si bodo podiplomci našli zaposlitev na hitro se razvijajočem knjižničnoinformacijskem področju.

14. SESTAVLJALCI PROGRAMA

Sestavljalci programa so univerzitetni učitelji bibliotekarstva, informatike in knjigarstva, ki izpolnjujejo pogoje določene z Zakonom o visokem šolstvu.

Program so sestavili nosilci predmetov podiplomskega študija bibliotekarstva:

doc.dr. Jože Urbanija
izr. prof. dr. Jasna Maver
izr. prof. dr. Miha Kovač
izr. prof. dr. Vlasta Zabukovec
izr. prof. dr. Alenka Šauperl
izr. prof. dr. Maja Žumer
redni prof. v p. dr. Martin Žnideršič
redni prof. v p. dr. Branko Berčič
izr. prof. dr. Primož Južnič
doc. dr. Silva Novljan
red. prof. v p. dr. Gregor Kocijan
red. prof. v p. dr. Jože Spanring
red. prof. dr. France M. Dolinar
doc. dr. Irena Sapač
doc. dr. Melita Ambrožič
doc. dr. Jedrt Vodopivec

Predlog prenovljenega programa je Oddelek sprejel 21. 3. 2001.

II. PODATKI O PREDMETNIKU

1. ŠTEVILO IN NAVEDBA PREDMETOV

Program magistrskega študija obsega 6 predmetov. Študent si poleg 4 temeljnih - osnovnih izbere še 1 specialni in 1 izbirni (zunajoddelčni) predmet.

Temeljni in izbirni predmeti vseh štirih smeri podiplomskega študija bibliotekarstva z izvajalci:

1. Razvoj bibliotekarstva in informacijske znanosti (doc. dr. Jože Urbanija, izr. prof. dr. Alenka Šauperl, izr. prof. dr. Maja Žumer, red. prof. dr. Branko Berčič, red. prof. dr. France M. Dolinar)
2. Raziskovalne metode v bibliotekarstvu in informacijski znanosti (izr. prof. dr. Alenka Šauperl, izr. prof. dr. Maja Žumer, izr. prof. dr. Jasna Maver, izr. prof. dr. Primož Južnič)
3. Organizacija informacij (izr. prof. dr. Alenka Šauperl, izr. prof. dr. Maja Žumer)
4. Knjižnični management (doc. dr. Jože Urbanija, doc. dr. Silva Novljan, doc. dr. Irena Sapač)
5. Knjižnični informacijski sistemi (doc. dr. Jože Urbanija)
6. Teorija vsebinske obdelave informacij (izr. prof. dr. Alenka Šauperl, izr. prof. dr. Maja Žumer, red. prof. dr. Jože Spanring)
7. Sistematika in vrednotenje knjižničarstva (doc. dr. Jože Urbanija, doc. dr. Silva Novljan, doc. dr. Melita Ambrožič)
8. Sodobne mednarodne tendence v razvoju bibliotekarstva in knjižničarstva (izr. prof. dr. Primož Južnič, doc. dr. Jože Urbanija)
9. Teorija katalogizacije knjižničnega gradiva (izr. prof. dr. Alenka Šauperl, izr. prof. dr. Maja Žumer, red. prof. dr. Gregor Kocijan)
10. Študij uporabnikov (izr. prof. dr. Vlasta Zabukovec)
11. Učenje kot kontinuiran proces razvoja posameznika (izr. prof. dr. Vlasta Zabukovec)
12. Knjižnični marketing (doc. dr. Jože Urbanija, doc. dr. Silva Novljan)
13. Zaščita in restavriranje knjižničnega in arhivskega gradiva (doc. dr. Jedrt Vodopiec)
14. Družbeni vidiki informacijske dejavnosti (doc. dr. Jože Urbanija, izr. prof. dr. Miha Kovač)
15. Teorija informacijskih virov in storitev (izr. prof. dr. Alenka Šauperl)
16. Teorija informacij (izr. prof. dr. Maja Žumer)
17. Podatkovne strukture, algoritmi in osnove programiranja (izr. prof. dr. Jasna Maver)
18. Načrtovanje podatkovnih zbirk (izr. prof. dr. Maja Žumer)
19. Vizualne informacije v digitalnih knjižnicah (izr. prof. dr. Jasna Maver)
20. Sistemi za poizvedovanje (izr. prof. dr. Maja Žumer, izr. prof. dr. Jasna Maver)
21. Digitalne knjižnice (izr. prof. dr. Jasna Maver, izr. prof. dr. Maja Žumer)
22. Sodobne tendence razvoja založništva in knjigotrštva v svetu (izr. prof. dr. Miha Kovač, red. prof. dr. Martin Žnideršič)
23. Avtorsko pravo kot osnova sodobnemu trgovanju z intelektualno lastnino (izr. prof. dr. Miha Kovač, red. prof. dr. Martin Žnideršič)
24. Metode trženja v založništvu in knjigotrštvu (izr. prof. dr. Miha Kovač, red. prof. dr. Martin Žnideršič)
25. Sodobne tehnologije in njihov vpliv na založništvo (izr. prof. dr. Miha Kovač, red. prof. dr. Martin Žnideršič)
26. Elektronsko založništvo (izr. prof. dr. Miha Kovač)

A - SMER: BIBLIOTEKARSTVO

Temeljni – obvezni predmeti: 4 x 15 KT

- Razvoj bibliotekarstva in informacijske znanosti
- Raziskovalne metode v bibliotekarstvu in informacijski znanosti
- Organizacija informacij
- Knjižnični management

Specialni predmeti: 1 x 15 KT

- Knjižnični informacijski sistemi
- Teorija vsebinske obdelave informacij
- Sistematika in vrednotenje knjižničarstva
- Sodobne mednarodne tendence v razvoju bibliotekarstva in knjižničarstva
- Teorija katalogizacije knjižničnega gradiva
- Študij uporabnikov
- Učenje kot kontinuiran proces razvoja posameznika
- Knjižnični marketing
- Zaščita in konserviranje knjižničnega in arhivskega gradiva
- Družbeni vidiki informacijske dejavnosti
- Teorija informacijskih virov in storitev
- Teorija informacije
- Podatkovne strukture, algoritmi in osnove programiranja
- Načrtovanje podatkovnih zbirk
- Vizualne informacije v digitalnih knjižnicah
- Sistemi za poizvedovanje
- Digitalne knjižnice
- Sodobne tendence razvoja založništva in knjigotrštva v svetu
- Avtorsko pravo kot osnova sodobnemu trgovanju z intelektualno lastnino
- Metode trženja v založništvu in knjigotrštvu
- Sodobne tehnologije in njihov vpliv na založništvo
- Elektronsko založništvo

Interdisciplinarni oz. zunajoddelčni (izbirni) predmet 1 x 15 KT

Magistrsko delo in IRD 1 x 30 KT

B - SMER: INFORMACIJSKA ZNANOST

Temeljni – obvezni predmeti:

4 x 15 KT

- Raziskovalne metode v bibliotekarstvu in informacijski znanosti
- Organizacija informacij
- Sistemi za poizvedovanje
- Digitalna knjižnica

Specialni predmeti:

1 x 15 KT

- Družbeni vidiki informacijske dejavnosti
- Teorija informacijskih virov in storitev
- Teorija informacije
- Podatkovne strukture, algoritmi in osnove programiranja
- Načrtovanje podatkovnih zbirk
- Vizualne informacije v digitalnih knjižnicah
- Razvoj bibliotekarstva in informacijske znanosti
- Knjižnični informacijski sistemi
- Teorija vsebinske obdelave informacij
- Sistematika in vrednotenje knjižničarstva
- Sodobne mednarodne tendence v razvoju bibliotekarstva in knjižničarstva
- Teorija katalogizacije knjižničnega gradiva
- Študij uporabnikov
- Učenje kot kontinuiran proces razvoja posameznika
- Knjižnični marketing
- Zaščita in konserviranje knjižničnega in arhivskega gradiva
- Knjižnični management
- Sodobne tendence razvoja založništva in knjigotrštva v svetu
- Avtorsko pravo kot osnova sodobnemu trgovanju z intelektualno lastnino
- Metode trženja v založništvu in knjigotrštvu
- Sodobne tehnologije in njihov vpliv na založništvo
- Elektronsko založništvo

Interdisciplinarni oz. zunajoddelčni (izbirni) predmet

1 x 15 KT

Magistrsko delo in IRD

1 x 30 KT

C - SMER: KNJIGARSTVO

Temeljni – obvezni predmeti:

4 x 15 KT

- Sodobne tendence razvoja založništva in knjigotrštva v svetu
- Avtorsko pravo kot osnova sodobnemu trgovanju z intelektualno lastnino
- Metode trženja v založništvu in knjigotrštvu
- Elektronsko založništvo

Specialni predmeti:

1 x 15 KT

- Sodobne tehnologije in njihov vpliv na založništvo
- Družbeni vidiki informacijske dejavnosti
- Teorija informacijskih virov in storitev
- Teorija informacije
- Podatkovne strukture, algoritmi in osnove programiranja
- Načrtovanje podatkovnih zbirk
- Vizualne informacije v digitalnih knjižnicah
- Sistemi za poizvedovanje
- Digitalna knjižnica
- Razvoj bibliotekarstva in informacijske znanosti
- Raziskovalne metode v bibliotekarstvu in informacijski znanosti
- Organizacija informacij
- Knjižnični management
- Knjižnični informacijski sistemi
- Teorija vsebinske obdelave informacij
- Sistematika in vrednotenje knjižničarstva
- Sodobne mednarodne tendence v razvoju bibliotekarstva in knjižničarstva
- Teorija katalogizacije knjižničnega gradiva
- Študij uporabnikov
- Učenje kot kontinuiran proces razvoja posameznika
- Knjižnični marketing
- Zaščita in konserviranje knjižničnega in arhivskega gradiva

Interdisciplinarni oz. zunajoddelčni (izbirni) predmet

1 x 15 KT

Magistrsko delo in IRD

1 x 30 KT

2. LETNO IN CELOTNO ŠTEVILO UR PROGRAMA, KREDITNO OVREDNOTENJE VSEH ELEMENTOV PROGRAMA, VRSTA PREDMETOV GLEDE NA NJIHOVO VKLJUČENOST V STRUKTURO PROGRAMA

(skupni predmeti za celoten program, skupni predmeti za smer, skupine izbirnih predmetov, izbirni predmeti)

Shema predmetnika in njegovega časovnega obsega je naslednja:

1. semester: 2 temeljna predmeta	120 ur	30 KT
2. semester: 2 temeljna predmeta	120 ur	30 KT
3. semester: 1 specialni predmet	60 ur	15 KT
4. semester: 1 izbirni predmet	60 ur	15 KT

1. letnik: 240 ur
2. letnik: 120 ur

3. RAZMERJE PREDAVANJ, SEMINARJEV IN VAJ TER DRUGIH OBLIK ŠTUDIJA

(npr. raziskovalne sestavine, praktične, strokovne, poklicno specifične sestavine ipd.)

1. semester: 2 temeljna predmeta: 120 ur predavanj
2. semester: 2 temeljna predmeta: 120 ur predavanj
3. semester: 1 specialni predmet: 60 ur seminarja
4. semester: 1 izbirni predmet : 60 ur seminarja

4. DELEŽ PRAKSE V PROGRAMU, NAČIN NJENE IZVEDBE TER NJENO KREDITNO OVREDNOTENJE

V programu ni prakse.

III. OKVIRNI UČNI NAČRTI PREDMETOV

1. IME PREDMETA, URNI OBSEG TER KREDITNO OVREDNOTENJE, KOT STA DOLOČENA V PREDMETNIKU; TEMELJNI ŠTUDIJSKI VIRI

Predmet: Razvoj bibliotekarstva in informacijske znanosti

Obseg ur: 60 ur

Letnik: 1. letnik A smer

2. letnik B, C smer

Zgodovinski pregled razvoja bibliotekarstva in informacijske znanosti. Načela za oblikovanje teorije bibliotekarstva. Filozofski temelji. Cilji, smisel in osnovni fenomeni bibliotekarstva ter načini njihovega povezovanja. Predmet in metode. Različni pristopi k obravnavanju bibliotečnih pojavov. Družbene opredelitve. Individualizacija in globalizacija. Pomembnejši teoretiki (Schrettinger, Eichler, Harnack, Danton, Ranganathan, Bengé, Schrader, Shera, Wright, Serov, McMullen, Tate). Dejanski in možni odgovori na probleme informacijske dobe.

Literatura

Aparac-Gazivoda, T.: Teorijske osnove knjižnične znanosti. Zagreb 1993

Berčič, B.: Uvajanje bibliotekarske stroke na Slovenskem. Knjižnica 27(1983)1-4, str. 5-18

Capurro, R.: What is information science for? A philosophical reflection. Conception of library and information science (1992), str. 82-93

Danton, P. J.: Plea for philosophy of librarianship. American Library Philosophy (1975), str. 63-87

Grolier, E. de: Some (more or less) philosophical thoughts on information and society. Perspectives in information science (1975) str. 631-658

Ingwersen, P.: Information and information science in context. Libri 42(1992)2, str. 9-135

Schrader, A. M.: Toward a theory of library and information science. Bloomington 1983

Pirjevec, A.: Knjižnice in knjižničarsko delo. Celje 1940

Zakon o knjižničarstvu. UL SRS št. 27/1982

Članki v strokovnih revijah

Rubin, R.: Foundations of Library and Information Science, New York: Neal – Schuman, 1998.

Predmet: Raziskovalne metode v bibliotekarstvu in informacijski znanosti

Obseg ur: 60 ur

Letnik: 1. letnik A, B smer

2. letnik C smer

Pomen raziskovanja v bibliotekarstvu. Interdisciplinarnost in specifičnosti raziskovanja ter raziskovalnih metod na področju bibliotekarstva. Sociološke metode. Komparativne metode. Statistika. Bibliometrija, informetrija in scientometrija. Kvantitativne in kvalitativne evaluacije knjižničnih storitev in sistemov. Raziskave o uporabnikih.

Literatura

Diodato, V.: Dictionary of Bibliometrics. London 1994

Eghe, L.: Introduction to informetrics. Amsterdam 1990

Toš, N.: Metode družboslovnega raziskovanja. Ljubljana 1987

Adams, G. R.: Understanding Research Methods. New York 1985

Vujević, M.: Uvodjenje u znanstveni rad: u području društvenih znanosti. Zagreb 1990

Berčič, B.: Uveljavljanje bibliotekarske stroke na Slovenskem. Knjižnica, 26(1983)1/4, str. 5-18

Sengupta, I. N.: Bibliometrics, informetrics, scientometrics and libraries. Libri 42(1992)2, str. 75-98

Bailey, V. et al.: Essential research skills. London 1995

Powel, R. R.: Basic research Methods for librarians. Norwood 1985

Simpson, I.S.: Basic statistics for librarians. London 1987

Hafner, A.: Descriptive statistical techniques for librarians. Chicago 1989

Članki v strokovnih revijah

Predmet: Organizacija informacij

Obseg ur: 60 ur

Letnik: 1. letnik A, B smer

2. letnik C smer

Pomen, problemi in metode za organizacijo informacij. Učinkovito shranjevanje, posredovanje in izkoriščanje informacij. Strukturiranje informacij, podatkov in znanja ter organiziranje dostopa do njih, standardne strukture podatkovnih zbirk v knjižnicah in informacijskih centrih, klasifikacijski sistemi, geslovniki ali tezavri in osnove predstavljanja ali prikazovanja informacij ter uporabniških vmesnikov. Uporabniški vidik organiziranja informacij z upoštevanjem znanja in izkušenj posameznika oz. skupine uporabnikov zaradi čim lažje in učinkovite uporabe. Načrtovanje raznovrstnih podatkovnih zbirk in vrednotenje informacijskih sistemov.

Literatura

Cremmins, E.T.: The art of abstracting, Reading, 1996

Dublin Core Metadata Initiative. <http://dublincore.org/> (2001-03-22)

Funkcionalne zahteve za bibliografske zapise. Ljubljana, 2000

MARC Standards. <http://lcweb.loc.gov/marc/> (2001-03-22)

Rowley, J.: Organising knowledge. Aldershot, 1992

The role of classification schemes in Internet resource description and discovery.

<http://www.ukoln.ac.uk/metadata/desire/classification/> (2001-03-22)

Rowley, J.: The basics of systems analysis and design for information managers. London, 1994

Schneiderman, B. Designing the user interface. Reading, 1998

Predmet: Knjižnični management

Obseg ur: 60 ur

Letnik: 1. letnik A smer

2. letnik B, C smer

Študij predmeta seznanja podiplomske študente z načeli, metodami in taktikami sodobnega managementa, ki vključuje področje organizacije, načrtovanja, vodenja in spremljanja uspešnosti knjižnic ter podobnih ustanov kot neprofitnih organizacij. Pridobljeno znanje jim omogoča učinkovito vodenje tako knjižnice v celoti kot tudi posameznih oddelkov ter raziskovalno delo na področju managementa oziroma njegovih podpodročij. To se izraža predvsem v sposobnosti za oblikovanje vizije in poslanstva organizacije, v določanju ciljev, v strateškem in operativnem načrtovanju, vodenju in motiviranju sodelavcev, pridobivanju in upravljanju finančnih sredstev, oblikovanju in realizaciji sistemov ter v reševanju problemov in odločanju.

Klasične in sodobne teorije organizacije. Sodobno pojmovanje vodenja. Stili vodenja. Vodenje in uspešnost knjižnic: rast knjižnice, doseganje ciljev, viri uspešnosti knjižnice. Lastnosti in znanja za vodenje: reševanje problemov, organiziranje časa, delegiranje, osebnostne lastnosti, ustvarjalnost, poštenost, doslednost, racionalnost, strokovne lastnosti, usposabljanje za vodenje. Naloge vodenja: načrtovanje, organiziranje, koordiniranje, motiviranje, odgovornost, nadziranje. Vrednote v organizaciji. Strategija organizacije (knjižnice): smiselnost strategije, vrste strategij. Strateška analiza, postavitve dolgoročnih ciljev. Organizacijska struktura: tipi organizacijskih struktur. Informacijsko komunikacijski sistem v organizaciji: definicija, funkcija in vrednost informacij; komunikacijski proces in komunikacijski sistem.

Literatura

MANAGEMENT, Didakta, Radovljica, 1994

THE LEADER OF THE FUTURE, Drucker Foundation, New York, 1996.

GORMAN, G.E., Peter Clayton: Qualitative research for the information professional. Library Association Publishing, London 1997.

EVANS, Roger, Peter Russel: Ustvarjalni manager, Alpha center, Ljubljana 1992.

GOMAN, Carol Kisney: Ustvarjalnost in poslovna uspešnost, MK, Ljubljana 1992.

GREEN, Richard H.: Nov način komunikacije, Amozaložba, Ljubljana 1991.

KAVČIČ, Bogdan: Sodobna teorija organizacije, DZS, Ljubljana 1991.

MOŽINA, Stane: Vodenje podjetja, Gospodarski vestnik, Ljubljana 1990.

URBANIJA, Jože: Strategija osebnega razvoja in ciljna izraba časa.

Bilten zveze društev kadrovske delavcev Slovenije, Ljubljana, 1989, št. 18, str. 70-104.

Predmet: Knjižnični informacijski sistemi

Obseg ur: 60 ur

Letnik: 2. letnik A, B, C smer

Opredelitev informacijskega sistema. Definicije osnovnih pojmov in relacij v informacijsko-komunikacijskem procesu. Prenos informacij kot element procesa komuniciranja v družbi. Evalvacija uspešnosti informacijskega sistema. Informacijska in komunikacijska tehnologija. Kompatibilnost sistemov. Mednarodni knjižnični informacijski sistemi. Vloga in pomen UNISIST, NATIS in GIP pri oblikovanju slovenskega knjižničnega informacijskega sistema. Podsystemi in elementi slovenskega knjižničnega sistema. Transformacija knjižnic iz klasičnih izposojevališč v informacijska in komunikacijska središča. Kriteriji za povezovanje knjižnic. Vertikalno in horizontalno povezovanje knjižnic. Vloga in pomen sistema COBISS v Sloveniji. Zakon o knjižničarstvu kot osnova za strukturo in organizacijo slovenskega knjižničnega informacijskega sistema.

Literatura

Jelušič, S.: Struktura i organizacija knjižničnih sustava. Zagreb 1992

Filo, B.: Knjižnični sistem Slovenije. Knjižnica 15(1971)1-2, str. 3-36

Jakac-Bizjak, V.: Upravljanje informacij v knjižnicah. Knjižnica 37(1993)3, str. 11-21

The Virtual library. Graz 1993

Zakon o knjižničarstvu. UL SRS št. 27/1982

Članki v strokovnih revijah

Predmet: Teorija vsebinske obdelave informacij

Obseg ur: 60 ur

Letnik: 2. letnik A, B, C smer

Teorija vsebinske predstavitve gradiva v knjižničnih katalogih in podobnih podatkovnih zbirkah. Problematika uporabe takih predstavitev. Filozofske in psihološke osnove klasifikacije kot podlage sodobnih in učinkovitih klasifikacijskih sistemov. Teorija izdelave geslovnikov in tezavrov ter problematika njihove uporabe. Problematika pisanja in uporabe izvlečkov in stvarnih kazal. Ročno izdelovanje vsebinskih opisov. Sodobna prizadevanja za avtomatsko izdelovanje vsebinskih opisov.

Literatura

Chan, L. M.: Theory of subject analysis: a sourcebook. Littleton 1985

Cremmins, E.T.: The art of abstracting. Arlington, 1996

Fugmann, R. Subject analysis and indexing. Frankfurt, 1993

Hjorland, B.: Information seeking and subject representation. Westport, 1997

Lakoff, G.: Women, fire and dangerous things. Chicago, 1990

Langridge, D. W.: Classification - its kinds, elements, systems and application. London 1992

Lancaster, F. W.: Indexing and abstracting in theory and practice. London 1998

Mikačič, M.: Teorijske osnove sustava za predmetno označivanje. Zagreb, 1996

Smernice za predmetne normativne in napoltilne vpise. Ljubljana, 2000

Urbanija, J.: Metodologija izdelave tezavra. Ljubljana 1996

Predmet: Sistematika in vrednotenje knjižničarstva

Obseg ur: 60 ur

Letnik: 2. letnik A, B, C smer

Sistematika knjižničarske dejavnosti. Vrste in organizacija posameznih dejavnosti v knjižničarstvu. Možnosti in metode evalvacije - vrednotenja knjižničarskih dejavnosti. Evalvacija kot sestavni del modernega poslovanja knjižnic. Ključni dejavniki, ki vplivajo na razvoj knjižnične dejavnosti: razvoj nove informacijske in telekomunikacijske tehnologije, neugodni finančni položaj knjižnic, uveljavljanje novih organizacijskih pristopov. Osnovne funkcije uporabe metod evalvacije v knjižnicah. Vrste evalvacije. Stopnje evalvacije. Poslovanje knjižnic glede na opredeljene cilje.

Literatura

Lancaster, F.W.: If you want to evaluate your library, London 1989

Losse, R. M.: Research and evaluation for information professionals. New York 1993

Popovič, M.: Evalvacija knjižnično-informacijske dejavnosti. Organizacija in kadri, 21(1988)3-4, str. 313-322

Članki v strokovnih revijah

Predmet: Teorija katalogizacije knjižničnega gradiva

Obseg ur: 60 ur

Letnik: 2. letnik A, B, C smer

Teoretične osnove organiziranja in vzdrževanja knjižničnih katalogov, bibliografij in drugih podobnih zbirk. Veljavni mednarodni standardi za bibliografski opis ter računalniško izmenjavo kataložnih podatkov. Problemi zaradi opisovanja različnih oblik in zvrsti dokumentov in nosilcev informacij. Problematika normativnih datotek v knjižničnih katalogih.

Literatura

APA Manual of Style, najnovejša izdaja

Dublin Core Metadata Initiative. <http://dublincore.org/> (2001-03-22)

Funkcionalne zahteve za bibliografske zapise. Ljubljana, 2000

Priročnik za UNIMARC. Ljubljana, 1999

Unimarc/normativni podatki. Maribor, 1994

Zbirka standardov ISBD

Predmet: Sodobne mednarodne tendence v razvoju bibliotekarstva in knjižničarstva

Obseg ur: 60 ur

Letnik: 2. letnik A, B, C smer

Razvoj knjižničarske stroke v 20. stoletju v svetu in pri nas. Značilnosti tega razvoja. Sistematika bibliotekarske znanosti. Osnovne discipline in sorodne znanosti. Informacijska tehnologija. Virtualna knjižnica. Novi organizacijski pristopi. Usmerjenost k uporabnikom. Trženje. Management. Vpliv globalizacije in individualizacije na današnje stanje knjižničarstva. Oblikovanje knjižničnih sistemov na lokalni, državni in na mednarodni ravni. Pomen in organizacija mednarodnih knjižničarskih organizacij. Knjižničarstvo na posameznih območjih sveta z izvirnimi in sodobnimi rešitvami nekaterih bibliotekarskih problemov. Pomembnejši nacionalni programi za razvoj bibliotekarstva v 20. stoletju. Povezovalni procesi pri organiziranju knjižničarstva. Analiziranje in primerjanje stanja in dosežkov v posameznih deželah.

Literatura

Collier, M., K. Arnold: Electronic library and visual information research. London 1995
Južnič, P.: Evropa in Slovenija - Kakšne so možnosti knjižnic? Knjižnica 38(1994)3-4, str. 135-140

Krzys, R.: World librarianship, New York 1983

Parker, S.: UNESCO and library development planning, London 1985

Simon, E.: Bibliothekswesen in den USA, München 1987

Simon, E.: Bibliothekswesen in England, München 1985

Urquhart, D.: Načela bibliotekarstva, Rijeka 1986

Benge, R. C.: Libraries and cultural change, London 1986

Jakac-Bizjak, V.: Knjižnice prihodnosti: možnosti in resničnost. Knjižnica 34(1990)3, str. 53-62

Kokole, J.: Informatizacija knjižnic. Raziskovalec 24(1994)1, str. 47-57

Popovič, M.: Sodobni trendi v iskanju dokumentov. Knjižnica 34(1990)1-2, str. 9-31

Članki v strokovnih revijah

Predmet: Študij uporabnikov

Obseg ur: 60 ur

Letnik: 2. letnik A, B, C smer

Sistemizacija področja raziskovanja. Modeli študij uporabnikov. Uporabnik kot del knjižnične dejavnosti. Potrebe uporabnikov in odziv knjižnic. Interesi, vrednote in pričakovanja uporabnikov ter odnos knjižnic. Komunikacija med uporabnikom in knjižnico. Vrste komunikacije glede na socialni kontekst. Vrste komunikacije glede na značilnosti uporabnika. Razvijanje komunikacijskih spretnosti za učinkovito komuniciranje glede na različne skupine uporabnikov. Medijska komunikacija z uporabniki. Evalvacija učinkovitosti knjižnice z vidika odnosa do uporabnika. Akcijsko raziskovanje in njegova vloga v izboljšanju kvalitete odnosa med knjižnico in uporabniki. Etični vidik odnosa knjižnica – uporabnik. Primeri študij uporabnikov.

Literatura:

Ingwersen P. (1992), Information Retrieval Interaction. Los Angeles: Taylor Graham Publishing.

Littlejohn S.W. (1992), Theories of Human Communication. Belmont, CA: Wadsworth Publishing Company

Rosenberg M., Turner R.H. (1981), Social Psychology. New York: Basic Books.

Sommer B., Sommer R. (1997), A Practical Guide to Behavioral Research. New York, Oxford: Oxford University Press.

Urbanija J. (1985), Rezultati raziskovanja o uporabnikih visokošolske biblioteke (Teoretične osnove raziskovanja o uporabnikih). Knjižnica, 29, 1, str. 69-75

Zuber-Skerritt O. (1996), New Directions in Action Research. London, Washington: The Falmer Press.

Predmet: Učenje kot kontinuiran proces razvoja posameznika

Obseg ur: 60 ur

Letnik: 2. letnik A, B, C smer

Spoznavanje novejših teorij aktivnega učenja, s poudarkom na celostnem in kontinuiranem razvoju posameznika, v smislu pridobivanja izkušenj. Teorije poudarjajo učenje kot razvoj posameznika na kognitivnem, čustveno-motivacijskem in socialnem področju.

Vsebina predmeta je nadaljevanje dodiplomskih vsebin, podprta predvsem s teorijo izkustvenega učenja. Učne modalitete; Učni stili in stili reševanja problemov; Učenje kot stalno pridobivanje in transformiranje izkušenj; Odnos individualna in družbena izkušnja; individualno učenje v odnosu do družbenega učenja. Načrtovanje lastnega razvoja učenja v skladu s potrebami posameznika. Samoregulativni mehanizem učenja.

Literatura

Askew, S., Carnell, E. (1998), *Transforming Learning: Individual and Global Changes*. London: Cassell.

Barnes, P.: (ed.) (1994); *Personality, Development and Learning*. London: Hodder and Stoughton.

Ludwig, S.A., Mentley, K.W., (1997), *Quality is the Key*. Michigan: KWM Educational Services.

McCormick, C.B., Pressley, M., (1997), *Educational Psychology. Learning, Instruction and Assessment*. New York: Longman.

Predmet: Knjižnični marketing

Obseg ur: 60 ur

Letnik: 2. letnik A, B, C smer

Predmet knjižnični marketing daje potrebno teoretično znanje za uvajanje marketinških metod in tehnik v poslovanje knjižnic. Študente usposablja za raziskovalno delo na tem področju ter za načrtno, racionalno in ustvarjalno delo pri vodenju knjižnic. Vsebina vključuje poglavja o analizi sedanjega položaja knjižnic in o predvidenih trendih razvoja, o tržnih raziskavah, o posebnostih nekomercialnega in knjižničnega marketinga, o kooperaciji in konkurenci, o segmentaciji, o marketinških instrumentih ter o merjenju uspešnosti doseganja marketinških ciljev.

Literatura

KOTLER, Ph.: Marketing management - trženjsko upravljanje, Slovenska knjiga, Ljubljana 1996.

KOVÁR, Barbara: Uveljavljanje marketinga (trženja) v splošnoizobraževalnih knjižnicah. Knjižnica, 37(1993)3, 71-101.

ČEŠNOVAR, Nada: Trženje v visokošolski knjižnici. Knjižnica, 33(1989)3-4, str. 123-128.

SEPE, Miša: Trženje v splošnoizobraževalni knjižnici. Knjižnica, 33(1989)3-4, str. 103-121.

SLOKAR, Rajko: Razmišljanje o marketingu in o strateškem planiranju v SIK. Knjižnica, 34(1990)1-2, str. 39-43.

URBANIJA, Jože: Sodobna organiziranost bibliotekarstva - marketing. (Študijsko gradivo). Ljubljana 1994.

Predmet: Zaščita in konserviranje knjižničnega in arhivskega gradiva

Obseg ur: 60 ur

Letnik: 2. letnik A, B, C smer

V okviru podiplomskega študija želimo omogočiti poglobljen študij na področju »Zaščita in konserviranje knjižničnega in arhivskega gradiva«, ki je v slovenskem okolju razmeroma malo poznano. S tem področjem želimo predvsem osvestiti strokovno javnost in izboljšati pogoje hrambe in uporabe pisne dediščine.

Področje »Zaščita in konserviranje knjižničnega in arhivskega gradiva« vključuje poglobljeno spoznavanje s posameznimi podpodročji, ki so bili obravnavani v sklopu predavanj na dodiplomskem študiju.

načrtovanje in izvajanje zaščite gradiv

materialna narava zvrsti gradiva

vzroki, vrste poškodb in reševanje ogroženega gradiva

Literatura:

N. MAJCEN-ČUČNIK: Zapis v čas, Ljubljana 1996, 123 str.

Restavriranje fotografij, v "Arhivi XXI, Ljubljana 1998, str. 81-85.

* in prispevke v KONSERVIRANJE KNJIG IN PAPIRJA, Arhiv

Republike Slovenije, Ljubljana 1997:

H.FORDE: Politika varovanja, str. 83-94

A.SEIBERT: Izkušnje ob pripravah na morebitne nesreče - ali "Koga naj pokličemo?", str. 95-118.

C.CLARKSON: Varno ravnanje s srednjeveškimi rokopisi in prvotiski, str. 141-188.

K. ČORAK-RINESI: Ne dovolite, da bi bilo vizualno doživetje oskrunjeno! Načela konserviranja umetniških del na papirju, str. 249- 262.

G.ALBRECHT - KUNSZERI: Reševanje mokre in plesnive mikrofilmske zbirke, str. 335-340.

IFLA načela za hrambo in knjižničnega gradiva in za ravnanje z njim, Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo in Arhiv Republike Slovenije, Ljubljana 2000

J.Vodopivec: Vezave srednjeveških rokopisov - strukturne prvine in njihov razvoj, Arhiv republike Slovenije, Ljubljana 2000

Predmet: Družbeni vidiki informacijske dejavnosti

Obseg ur: 60 ur

Letnik: 2. letnik A, B, C smer

Družbene determinante in vloga informacijske dejavnosti v razvoju družbe. Individualizacija kot osamosvajanje na kolektivni in na individualni ravni. Intergeneracijske spremembe. Zmanjševanje določenosti na podlagi teritorialne pripadnosti. Medsebojna odvisnost v svetovnem merilu. Globalizacija kot dominacija in odvisnost. Standardizacija. Uniformnost. Vpliv sodobne informacijske tehnologije in komunikacij na razvoj družbe. Informacijska dejavnost in demokratična gibanja v svetu in pri nas.

Literatura

Evropa in globalna informacijska družba : Priporočila za Evropski svet. IZUM, Maribor 1994

Mlinar, Z.: Od prostora krajev k prostoru tokov: Prestrukturiranje ali razvoj teritorialno-družbene organizacije. Družboslovne razprave 7(1990)10, str. 15-44

Mlinar, Z.: Na poti v informacijsko družbi. Teorija in praksa 26(1989)10, str. 1194-1214

Mlinar, Z.: Od obrobnih zaznav do prepoznavanja identitete informacijske družbe. Teorija in praksa, 27(1990)1-2, str. 57-63

Popovič, M.: Nekateri sociološki vidiki prehoda v informacijsko družbo. Informatologia Jugoslavica, 20(1988)3-4, str. 171-177

Shera, J. H.: Sociological foundation of librarianship. Bombay 1970

Shera, J.H.: Librarianship and information science. The study of information (1983) 379-388

Filo, B.: Informacijska politika. Knjižnica 36(1992)2, str. 9-27

Predmet: Teorija informacijskih virov in storitev

Obseg ur: 60 ur

Letnik: 2. letnik A, B, C smer

Teoretična načela za načrtovanje, organiziranje, izbiranje in uporabo informacijskih virov in storitev. Viri v različnih oblikah, na različnih nosilcih in za različne uporabnike. Pristopi k različnim virom za različne uporabnike. Prilagoditve delovanja informacijske službe v različnih okoljih in različne uporabnike. Prednosti in slabosti sodobnih informacijskih virov. Načrtovanje, organiziranje in uporaba informacijskih virov in storitev ter njihovo vrednotenje s strokovnimi načeli in izsledki raziskav uporabnikov. Delo z uporabniki v referenčnem intervjuju ali drugih oblikah komuniciranja z njimi.

Literatura

Bopp, R.E. & Smith, L.C: Reference and information services. Englewood, 1995

Katz, William A. Introduction to Reference Work. New York, 1997

Sečić, D.:Informacijska služba u knjižnici.Rijeka, 1995

Zupanič, S.: Referenčni pogovor kot nujni del referencnega procesa. The reference interview as an essential part of the reference process. Knjižnica 40(1996)3/4, str. 79-103

Predmet: Teorija informacije

Obseg ur: 60 ur

Letnik: 2. letnik A, B, C smer

Izhodišča za teorijo informacije. Terminologija. Definicija. Področje teorije informacije. Informacija kot temeljni fenomen informacijske znanosti. Kibernetika. Komunikacija. Lingvistični, psihološki in informacijski vidiki komunikacije. Kodiranje in količina informacije. Prenos informacij. Nosilci znanstvenih in tehničnih informacij. Konvencionalni in nekonvencionalni nosilci.

Literatura

Tuđman, M.: Teorija informacijske znanosti. Zagreb 1986

Volzl, H.: Grundlagen der Information, Akademie Verlag 1991

Brown, J. S.: The Social Life of Information. Harvard Business School Press, Boston 2000

Rowley, J.: The Basis of Information Systems. Library Association Publishing, London 1998

Predmet: Podatkovne strukture, algoritmi in osnove programiranja

Obseg ur: 60 ur

Letnik: 2. letnik A, B, C smer

Vsebina predmeta je namenjena spoznavanju zgradbe podatkovnih zbirk, postopkov, ki nastopajo pri preurejanju podatkov v njih ter spoznavanju načinov, kako zapisati navodila za izvajanje teh postopkov v programskih jezikih.

Študenti spoznajo načela izbire in prilagajanja ustrezne podatkovne strukture, s poudarkom na strukturah, ki najpogosteje nastopajo v sistemih za shranjevanje in iskanje informacij (information retrieval systems) .

Sledi študij načel simboličnega zapisovanja postopkov procesiranja podatkov v obliki računalniških algoritmov. Poudarek je na algoritmih za sortiranje in iskanje.

Med osnovami programiranja se študenti seznanijo z osnovami načrtovanja programov, deklaracijami spremenljivk, mehanizmi kontrole izvajanja programov, kot so pogojne trditve in zanke, pojmom funkcije in procedure, vhomom in izhodom podatkov, enkapsulacijo podatkovnih struktur in funkcij v objektih ter dedovanjem lastnosti objektov. Osnovne algoritme, ki so jih spoznali v simboličnem zapisu, se študenti naučijo zapisati v enem od programskih jezikov. V okviru predmeta je poudarek na postopkovnih programskih jezikih (Pascal ali C/C++), podana pa so tudi načela nepostopkovnega programiranja. Izbrane algoritme študenti spoznajo tudi v njihovi nepostopkovni obliki, zapisane s programskim jezikom Prolog.

Literatura

Stroustrup, B.: The C++ programming language, Addison-Wesley 1995

Frakes, WB, Baeza-Yates, R. (editors): Information retrieval. Data Structures & algorithms. Englewood Cliffs 1992

Cormen, Thomas H.: Introduction to algorithms, McGraw-Hill, 1998, ISBN 0-262-53091

Kingston, Jeffrey H.: Algorithms and data structures: design, correctness, analysis, Addison – Wesley, 1995, ISBN 0-201-41705-7

Predmet: Načrtovanje podatkovnih zbirk

Obseg ur: 60 ur

Letnik: 2. letnik A, B, C smer

Velik del postopkov v knjižničarstvu in informatiki poteka v podatkovnih zbirkah. Študenti se seznanijo z zgradbo in delovanjem tipov podatkovnih zbirk, ustreznih za shranjevanje in iskanje različnih zvrsti podatkov. Spoznajo značilnosti toka podatkov od njihovega nastanka, pretvorbe v informacije v podatkovnih zbirkah, do uporabnika.

Med zvrstmi podatkovnih zbirk se študenti seznanijo z načrtovanjem relacijskih zbirk in osnovami poizvedovalnega jezika SQL, tekstovnimi zbirkami in multimedijskimi zbirkami. Spoznajo načela distribuirane obdelave podatkov, prednosti načela odjemalec / strežnik, in zbirkami popolnih dokumentov v prostranih računalniških omrežjih. V predmet sodijo tudi osnove načrtovanja uporabniških vmesnikov, vključno z formalizacijo uporabniških modelov.

Literatura

Fidel, R.: Database design for information retrieval : A conceptual approach.

New York 1987

Frakes, WB, Baeza-Yates, R. (editors): Information retrieval. Data Structures & algorithms. Englewood Cliffs 1992

Salton, G.: Automatic text processing. New York 1989

Ingwersen, P.: Information retrieval interaction. London 1992

Predmet: Vizualne informacije v digitalnih knjižnicah

Obseg ur: 60 ur

Letnik: 2. letnik A, B, C smer

Študent se bo pri tem predmetu seznanil s problematiko vizualnih informacij v digitalnih knjižnicah ter s koncepti in tehnikami za reševanje problemov v tem okviru. Spoznal bo splošne koncepte obdelave vizualnih informacij in se seznanil z osnovnimi orodji za organiziranje in ravnanje z njimi. Vsebina predmeta vključuje naslednja poglavja: Značilnosti vizualnih informacij, kreiranje, hranjenje in razširjanje vizualnih informacij v obliki slik in videa, obdelava vizualnih informacij (avtomatsko izločanje semantične informacije), mere podobnosti vizualnih vsebin, orodja za organiziranje in ravnanje z vizualnimi informacijami, preiskovanje in poizvedovanje v slikovnih podatkovnih zbirkah, preiskovanje in vizualizacija video posnetkov (izdelava video povzetkov).

Literatura:

R. Jain (editor), Visual Information Management, Communications of the ACM, Volume 40, Number 12, December 1997, (strani 30--80).

V. N. Gudivada and V.~V.~Raghavan (editorja), "Content-based Image Retrieval Systems", , IEEE Computer, Volume 28, Number 9, September 1995, (strani 18--62).

A. W. M. Smeulders and R. Jain (editorja), Image Databases and Multi-Media Search, World Scientific, 1997, (v obsegu okoli 200 strani).

Simone Santini and Ramesh Jain, Integrated Browsing and Querying for Image databases, IEEE MultiMedia, July-September 2000.

Fred Minter, Developing Digital Libraries of Cultural Content for Internet Access, IEEE Communications Magazine, January 1999, vol. 37, No1

Stephen T. C. Wong and Donny A. Tjandra, A Digital Library for Biomedical Imaging on the Internet, IEEE Communications Magazine, January 1999, vol. 37, No1

John R. Smith, Digital Video Libraries and the Internet, IEEE Communications Magazine, January 1999, vol. 37, No1

Harold S. Stone, Image Libraries and the Internet, IEEE Communications Magazine, January 1999, vol. 37, No1

Predmet: Sistemi za poizvedovanje

Obseg ur: 60 ur

Letnik: 1. letnik B smer

2. letnik A, C smer

Definicija sistema za poizvedovanje; teoretični modeli. Razvoj sistemov za poizvedovanje, vrste. Načini oblikovanja poizvedb. Elementi sistema za poizvedovanje, načrtovanje in vrednotenje posameznih elementov in celote. Raziskovalni problemi pri sistemih za poizvedovanje.

Literatura:

Van Rijsbergen, C.J.: Informationl retrieval (2nd . ed.), London: Butteworths, 1979. Salton

Ingwersen, P.: Information retrieval interaction, Los Angeles: Taylor Graham, 1992.

Frakes, W.B., Baeza-Yates, R.: Database design for information retrieval, Englewood: Libraries Unlimited, 1992.

Pao, L.M.: Concepts of information retrieval, Englewood: Libraries Unlimited, 1989.

Korfhage, R.R.: Information Storage and Retrieval, New York: J. Wiley, 1997.

Drugi znanstveni in strokovni članki.

Predmet: Digitalne knjižnice

Obseg ur: 60 ur

Letnik: 1. letnik B smer

2. letnik A, C smer

Načini organiziranja dokumentov v podatkovnih zbirkah (arhitekture podatkovnih zbirk v omrežnih okoljih, ustrezni podatkovni modeli). Iskalniki v DK. Selekcija dokumentov, za katere je smiselna digitalizacija (zvrsti dokumentov, ki najbolj pridobijo z uvrstitvijo v DK, DK kot način zaščite klasičnih dokumentov...). Nove oblike dokumentov, ki jih omogoča elektronska narava in omrežno okolje. Posledice obstoja omrežnih dokumentov v številnih jezikih (medjezično shranjevanje in iskanje dokumentov, strojno prevajanje iskalnih zahtev in dokumentov, avtomatsko indeksiranje v več jezikih ...). Metapodatki v DK (avtomatsko indeksiranje, soobstoj in nadgradnja funkcionalnosti intelektualno in avtomatsko določenih metapodatkov, Dublin Core, Resource Description Framework ...). Uporabniški vmesniki do storitev DK in uporabniške študije v DK. Standardizacija. Označevalni jeziki v DK. Ohranjanje in arhiviranje dokumentov v DK. Avtorska zaščita dokumentov v DK.

Literatura

Michael Lesk. Practical digital libraries. Books, bytes & bucks. San Francisco: Morgan Kaufmann Publishers, 1997 D-Lib Magazine. URL: <http://www.dlib.org/>

Zbirka kazalcev na strokovna združenja, raziskovalne projekte in temeljne dokumente s področja digitalnih knjižnic. URL: <http://www.dlib.org/reference.html>

Peter Schauble and Alan F. Smeaton, editors. An International Research Agenda for Digital Libraries. Summary Report of the Series of Joint NSF-EU Working Groups on Future Directions for Digital Libraries Research. 1998. URL: <http://www.iei.pi.cnr.it/DELOS/REPORTS/Brussrep.htm>

Predmet: Sodobne tendence razvoja založništva in knjigotrštva v svetu

Obseg ur: 60 ur

Letnik: 1. letnik C smer

2. letnik A, B smer

Predmet obravnava knjižno proizvodnjo v svetu, njeno neenakomerno razprostranjenost glede na razvite in nerazvite države in analizira vzroke za tako stanje. Analiziran je sodoben razvoj založništva in knjigotrštva v razvitih državah, tako velikih (ZDA, Anglija, Nemčija), kot manjših, ki so primerljive Sloveniji (npr. Danska, Finska, Nizozemska, pa tudi določene države v tranziciji). Na osnovi analize sedanjega stanja razvoja sodobnega založništva in knjigotrštva v svetu so pokazane pomanjkljivosti teh področij pri nas. Poskuša se napraviti model za Slovenijo. V okviru predmeta je tudi prikazana dejavnost mednarodnih organizacij, ki se ukvarjajo s knjigo, kot npr. UNESCO, International Publishers Association, Svetovna banka in nekatere druge.

Literatura:

Žnideršič, Martin: Knjiga in založništvo, Ljubljana 1977

Žnideršič, Martin: Knjiga in trg, Ljubljana 1982

Books in the 1990's, London 1988

Kovač, Miha Skrivno življenje knjig, Oddelek za bibliotekarstvo FF, Ljubljana 1999

Greco, A: The Book Publishing Industry, Allyn & Bacon, Needham Heights 1997

Groenlund, M, Piccard, R in Ponni, V (2000): Competitiveness of the European Union Publishing Industries. Bruxelles: European Commission, Enterprise Directorate-General.

Schuerer Philippe: Traité pratique d'édition, Paris 1994

Handbuch des Buchhandels I.-IV. Hamburg 1974-1977

The U.S: Book Publishing Industry(1997): A Business Information Report from Business. Cormack, New York: Trend Analysts.

Graham, G. in Abel, R: The Book in the United States, Transaction Publishers, New Brunswick & London 1996

Različni članki iz relevantne tuje strokovne in znanstvene periodike.

Predmet: Avtorsko pravo kot osnova sodobnemu trgovanju z intelektualno lastnino

Obseg ur: 60 ur

Letnik: 1. letnik C smer

2. letnik A, B smer

Razvoj avtorskega prava v svetu in pri nas; dva sistema: sistem copyrighta in sistem avtorske pravice; varstvo avtorskih pravic v RS: Zakon o avtorski in sorodnih pravicah; mednarodno varstvo avtorskih pravic: Bernska konvencija za varstvo književnih in umetniških del; Svetovna (univerzalna) konvencija o avtorski pravici; avtorske agencije; mednarodne organizacije na področju avtorskopravne zaščite: World Intellectual Property Organization, UNESCO, International Federation of Reproduction Rights Organizations; avtorsko pravo in elektronski mediji; kupovanje avtorskih pravic; prodaja avtorskih pravic. Sistem mednarodnega varstva avtorskih pravic kot enoten sistem zagotavljanja svobodnega pretoka avtorskih del po svetu in zagotavljanja pravičnega nadomestila za uporabo avtorskih del njihovim avtorjem.

Literatura:

Trampuž, Miha: Avtorsko pravo v praksi, Ljubljana 1991

Trampuž, Miha: Avtorsko pravo, Cankarjeva založba, Ljubljana 2000

Zakon o avtorski in sorodnih pravicah, Uradni list RS, št. 21/1995

Owen, Lynette: Selling Rights, Second Edition, London etc. 1994

Clark, Charles: Publishing Agreements, Fourth Edition, London etc. 1993

Feather, John: Publishing, Piracy and Politics, Mansell Publishing, London-New York 1994

Rose, Mark: Authors and owners, Harvard University press, Cambridge, Massachusetts, 1993

Handbuch des Buchhandels I.-IV. Hamburg 1974-1977

Različni članki iz relevantne tuje znanstvene in strokovne periodike.

Predmet: Metode trženja v založništvu in knjigotrštvu

Obseg ur: 60 ur

Letnik: 1. letnik C smer

2. letnik A, B smer

Osnove trženja; možnosti uporabe metod trženja v založništvu in knjigotrštvu; položaj v razvitih državah in pri nas. Raziskovanje posameznih elementov trženja in možnosti njihove konkretne uporabe v praksi (raziskava trga, politika izdelka, cenovna politika, prodaja in distribucija). Elementi odločanja pri sprejemanju knjige v program založbe. Priprava knjige v redakciji v luči trženjskih odločitev. Propaganda za knjigo. Neposredno trženje. Trženje v sodobnih informacijskih medijih.

Literatura:

Žnideršič, Martin: Knjiga in trg, Ljubljana 1982

Schuwer, Philippe: *Traité pratique d'édition*, Pariz 1994

Beiträge zur Ökonomie des Verlagsbuchhandels, zbornik, Baden-Baden 1990

Baverstock, Alison: *How to market books*, London 2000

Schönstedt, Eduard: *Der Buchverlag*, Stuttgart 1991

Davies, Gill: *Book Commissioning and Aquisition*, London etc. 1995

Schuwer, Philippe: *L'édition internationale, Coéditions et coproductions*, Pariz, 1991

Powell, Walter W.: *Getting into print, The Decision-Making Process in Scholarly Publishing*, Chicago and London 1985

Handbuch des Buchhandels I.-IV. Hamburg 1974-1977

Levinson J.C., Frishman R, Larsen M: *Guerrilla Marketing for writers*, Writers Digest Books, Cincinnati, Ohio 2001

Forsyth, Patrick: *Marketing in Publishing*, Routledge, London 1997

Jenkins, R. Jerrold: *Publish to Win*, Rhodes and Easton, Traverse City, 1997

Različni članki iz relevantne tuje znanstvene in strokovne periodike.

Predmet: Sodobne tehnologije in njihov vpliv na založništvo

Obseg ur: 60 ur

Letnik: 2. letnik A, B, C smer

Tehnični proizvodni proces za knjigo. Klasični načini izdelave knjige. Proces tehnične priprave knjige v redakciji in tehnični postopki v tiskarni. Sodobni tiskarski postopki. Računalniška tehnologija in njen vpliv na proizvodnjo knjige. Informacijska tehnologija in spremembe, ki jih prinaša v založniški proces. Elektronsko založništvo: on-line in CD ROM. Elektronsko založništvo za množične trge in za specialne trge. Ali bo elektronska knjiga izpodrinila tiskano knjigo v 21. stoletju?

Literatura:

Print-on-demand: A Technological Revolution at the Service of Cultural Diversity, Provisional Proceedings of the First International Workshop for Professionals, Strasbourg 20-21 January 2000, Council of Europe 2000.

Feldman, Tony: Multimedia, London etc. : 1994

Tway, Linda: Multimedia in Action, Boston etc. : 1995

Žnideršič, Martin: Vpliv elektronskih medijev na založništvo, knjigotrštvo in sistem varovanja avtorskih pravic - in njihov odnos do knjižnic, Knjižnica 39(1995)3, str. 81-100

Peacock, John: Book Production, London 1989

Bernard, Michael: Introduction to Printing Processes, London etc. 1991

Stiebner, Eberhardt D.: Handbuch der Drucktechnik, 5., vollst. überarb., neu gestalt. Und erw. Aufl., München 1992

Blana, Hubert: Die Herstellung, zweite überarb. Und erw. Aufl., München 1991

Različni članki v relevantni tuji znanstveni in strokovni periodiki.

Predmet: Elektronsko založništvo

Obseg ur: 60 ur

Letnik: 1. letnik C smer

2. letnik A, B smer

Nova ekonomija in knjiga. Razvoj informacijske družbe. Internet in svetovni splet. Sinergija novih in starih medijev. Vpliv novih tehnologij na tradicionalno knjižno produkcijo. Tisk po potrebi. Glavne tehnološke značilnosti in vsebinske prednosti tiska po potrebi. PDF, OCR in computer-to-print tiskarska tehnologija. Način komercialnega izkoriščanja tiska po potrebi v svetu. Uporabnost tiska po potrebi v izobraževalnem procesu. Spletne strani kot nadomestek za knjigo. Selitev tradicionalnih enciklopedičnih izdaj na internet. Vpliv interneta na kvaliteto leksikalnih vsebin. Povezanost enciklopedičnih vsebin in tradicionalnih leksikografskih hiš z velikimi informacijskimi portali. Elektronska knjiga. Razvoj elektronskega čitalnika. Razvoj elektronske knjige. Način trženja in branja elektronskih knjig. Elektronska knjiga in elektronska knjigarna. Uredniška priprava elektronske knjige. Razmerje med tiskano in elektronsko knjigo. Problem avtorskih pravic v elektronskem založništvu.

Literatura:

Berners-Lee, Tim: Weaving the Web. Orion Business Books, London 1999

Feather, John: The Information Society. Library Association Publishing, London 1996

Godwin, Mike: Cyber Rights. Times Books, New York 1998

Kovač, Miha: Skrivno življenje knjig. Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo, Ljubljana 1999

Shapiro, Carl in Varian, Hal: Information Rules. Harvard Business School Press, Boston 1999

IV. POGOJI ZA VPIS

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- Opravljen dodiplomski študij bibliotekarstva s povprečno oceno najmanj 8 pri izpitih in dodiplomskem delu.
- Najmanj dve leti delovne prakse na področju bibliotekarstva, informatike ali knjigarstva. Kandidati z oceno diplomskega dela 10 ali 9 so tega pogoja oproščeni.
- Kandidati, ki niso diplomirali iz bibliotekarstva, a imajo najmanj dve leti delovne prakse na področju bibliotekarstva, informatike ali knjigarstva in so opravili ustrezni strokovni izpit najmanj z oceno 4 oziroma so si pridobili specialistično ali raziskovalno kvalifikacijo na svojem strokovnem področju.
- Preverjeno znanje enega tujega jezika – angleščina.
- Prednost imajo kandidati z objavljenimi strokovnimi in raziskovalnimi deli.

Pogoji za vpis v 3. in 4. letnik doktorskega študija (brez neposrednega prehoda):

- opravljen magistrski študij,
- odobrena doktorska tema.

V. POGOJI ZA NAPREDOVANJE PO PROGRAMU OZ. PREHODE MED PROGRAMI IN MERILIH O PREHODIH

obveznosti študentov in pogoji za napredovanje iz letnika v letnik, pogoji za ponavljanje letnika in pogoji za podaljšanje statusa študenta; svetovanje in usmerjanje med študijem

V višji letnik se lahko vpišejo kandidati, ki so opravili obveznosti predpisane z individualnim študijskim programom in so zbrali vsaj 45 KT.

Prošnje kandidatov podiplomskega študija se rešujejo na osnovi Pravilnika o podiplomskem študiju in Navodilih za podiplomski študij, kjer je tudi natančno opisan potek podiplomskega študija.

Študenta med študijem usmerja in mu svetuje mentor.

Pogoji za neposreden prehod na doktorski študij (sprejeti na seji Senata Filozofske fakultete, dne 19.6.2002):

1. Objava članka v mednarodno priznani reviji *
Članek naj bo objavljen do prijave za neposredni prehod na doktorski študij oziroma naj bo predloženo potrdilo o sprejetju za objavo.
2. Doseženo število KT kot pogoj za vpis v 3. in 4. letnik neposrednega prehoda doktorskega študija:
  - *Pogoj za vpis v 3. letnik podiplomskega študija:*
    - doseženih 60 KT in
    - povprečna ocena opravljenih obveznosti 9 ali več
  - *Pogoji za vpis v 4. letnik podiplomskega študija:*
    - 90 doseženih KT in
    - odobrena tema doktorske disertacije.

* znanstvene objave s področja stroke v reviji, ki je indeksirana v eni izmed naslednjih bibliografskih baz: SSCI, SCI.

VI. NAČINI IN OBLIKE IZVAJANJA ŠTUDIJA

izredni študij, študij na daljavo; vzporedni, interdisciplinarni, individualni študij

Za vsakega študenta sprejme Oddelek za bibliotekarstvo predmetnik individualnega študijskega programa. Ta temelji na enotnem predmetniku magistrskega programa. Študijski program obsega šest predmetov.

V študijske programe so uvrščeni temeljni in izbirni predmeti. Prvi predstavljajo temeljna znanja na posamezni usmeritvi. Izbirni pa dopolnjujejo temeljne s specialnimi usmeritvami glede na znanje in želje podiplomskih študentov. Predmeti obsegajo po 60 ur predavanj in seminarjev. Vsak predmet je ovrednoten s 15 KT. Učni načrt se prilagaja vsebini individualnega študijskega programa, tako da so v predmetniku izbrani ustrezni temeljni in izbirni predmeti z določenega strokovnega področja. V posebnih primerih je možno predmetnik prilagoditi strokovnim usmeritvam posameznih kandidatov.

Podiplomski študij bibliotekarstva je organiziran kot individualni študijski program in poteka v obliki predavanj, seminarjev in konzultacij iz temeljnih, specialnih in izbirnih predmetov. Pri tem so temeljni predmeti uvrščeni v prvi in drugi semester, specialni in izbirni predmeti v tretji in četrti semester.

Študent se udeležuje predavanj, seminarjev in konzultacij ter mora opraviti izpite iz vseh predmetov svojega študijskega programa. Ob vpisu se določi tema magistrskega dela.

VII. POGOJI ZA DOKONČANJE ŠTUDIJA

Kandidat, ki je vpisal podiplomski študij mora pred zagovorom magistrskega dela oziroma doktorske disertacije uspešno opraviti vse obveznosti predpisane z individualnim študijskim programom. Študij je končan z uspešnim javnim zagovorom magistrskega dela oziroma doktorske disertacije.

VIII. STROKOVNI OZ. ZNANSTVENI NASLOV PO KONČANEM ŠTUDIJU

Po uspešno opravljenem študiju si kandidat pridobi:

magisterij znanosti (magister/magistrica znanosti)

- smer bibliotekarstvo
- smer informacijska znanost
- smer knjigarstvo

doktorat znanosti s področja bibliotekarstva (doktor/doktorica znanosti)

Beleške:

Beleške:

Beleške:

